

Työ- ja elinkeinoministeriön ohjeet ELY-keskuksille energiatuen myöntämisestä ESCO-palvelulla toteutettaville energiansäästöinvestoinneille

ESCO-palvelulla (Energy Service Company) tarkoitetaan menettelyä, jossa ESCO-yritys ottaa loppuasiakkaalle toteutettavasta investoinnista toiminnallisen vastuun siten, että investointi voidaan rahoittaa kokonaan tai sovituin osin sen tuottamalla säästöillä.

ESCO-palvelulla toteutettavia hankkeita edistetään korkeammalla tukiprozentilla (ns. ESCO-tuki; soveltuu myös hankkeisiin joiden loppuasiakas ei kuulu energiatehokkuussopimusten piiriin), koska niissä varmennetaan energiansäästön toteutumista mittauksilla ja seurannalla ja ne johtavat yleensä suurempaan ja/tai pysyvämpään energiansäästöön. Näiden hyötyjen varmistamiseksi asetetaan korkeampaa tukea saaville ESCO-hankkeille tiukemmat ehdot kuin tavanomaisille energiatehokkuushankkeille.

Mikäli hanke ei täytä ESCO-tuen edellytyksiä, mutta tuen hakija kuuluu energiatehokkuussopimusten piiriin, voi hanke silti saada tukea normaalina energiatehokkuushankkeena.

ESCO-hankkeesta tarvittavat tiedot

Tukihakemuksen liitteenä tulee olla ESCO-palvelun käytön todentamiseksi joko ESCO-sopimus tai kummankin osapuolen allekirjoittama erillinen selvitys, jossa on esitetty vähintään seuraavat ESCO-palvelua koskevat tiedot:

- kuvaus ESCO-palvelulla toteutettavasta investoinnista
- investoinnin toteutusvaiheen rahoitusjärjestelyt ja tuen kohteena olevan investoinnin omistus, kun hanke on valmistunut
- kuvaus energiansäästön todentamisesta ja tarvittaessa muulla tavalla tehtävästä energiansäästön arvioinnista
- määrä, jonka verran loppuasiakkaan energian hankintakustannukset vähintään pienenevät hankkeen seurauksena energian hinnan pysyessä muuttumattomana (säästötakuu)
- ESCO-palvelukauden pituus.

Energiatukiasetuksen mukaisesti tukihakemus tulee jättää ennen sitovan investointipäätöksen tekemistä. Hakija voi esimerkiksi toimittaa sitovan ESCO-sopimuksen jälkikäteen tai liittää tukihakemukseen ehdollisen sopimuksen/selvityksen.

Vaatimukset ESCO-tuelle

Jotta hanke olisi tukikelpoinen ESCO-hankkeena, on sen täytettävä muiden energiatuen ehtojen lisäksi säästöjen todentamiseen ja säästötakuuseen liittyvät vaatimukset.

1. Säästöjen todentaminen

Jotta investoinnin maksu perustuu kokonaan tai osittain saavutettuihin säästöihin, on energiansäästöjen todentaminen välttämätöntä. Todentamisjakson pituuden tulee olla tarkoituksenmukainen. Todentamisjakso voi olla sopimuskautta lyhyempi, jolloin todennetut säästöt voidaan skaalata pidemmälle jaksolle.

Jos energiansäästöä syntyy useasta eri energiamuodosta, on mahdollista kohdentaa todentaminen vain yhteen/joihinkin niistä ja arvioida muista energiamuodoista säästö muulla tavalla. Tässä tapauksessa vaaditaan tukihakemuksen yhteydessä, että

- todennettavien säästöjen arvioitu osuus kokonaissäästöistä todentamisjakson aikana on vähintään 60 % euromääräisesti laskettuna
- tuen hakija esittää perustelut siitä, miten muista energiamuodoista saatavat säästöt lasketaan tai arvioidaan (esimerkiksi korrelaatio todennettavan energiamuodon kanssa). Jotta tuen hakijalle aiheutuva työmäärä pysyy kohtuullisena, ei perusteluissa tarvitse tarkastella 100 % säästöistä vaan vähintään sellaista osuutta, että kohdassa 2 esitetyn säästötakuuvaatimuksen toteutuminen pystytään luotettavasti arvioimaan.

2. Säästötakuu

Säästötakuulla tarkoitetaan sitä euromäärää, jonka verran loppuasiakkaan energian hankintakustannukset hankkeen seurauksena vähintään pienenevät energian hinnan pysyessä muuttumattomana. Energian hankintakustannusten pieneminen voi johtua toteutuvasta energiansäästöstä, ESCO-yrityksen maksamasta korvauksesta tai näiden yhdistelmästä.

Hankkeen kokonaisinvestoinnilla tarkoitetaan energiatuen myöntämisen perusteena olevien hyväksyttävien kustannusten summaa.

Jotta hankkeelle voidaan myöntää ESCO-tukea, on ESCO-yrityksen myönnettävä loppuasiakkaalle säästötakuu. Sen arviointiin sovelletaan seuraavia raja-arvoja:

- Jos säästötakuu on vähintään 70 % kokonaisinvestoinnista, hanke on sen puolesta tukikelpoinen.
- Jos säästötakuu on 50-70 % kokonaisinvestoinnista, hanke on tukikelpoinen kunhan tuen hakija esittää luotettavan perustelun säästötakuun määrälle. Perustelut on katsottava tapauskohtaisesti.
- Jos säästötakuu on alle 50 % kokonaisinvestoinnista, hanke ei ole tukikelpoinen ESCO-hankkeena (mutta voi olla tukikelpoinen tavallisena energiatehokkuushankkeena).

Jos energiansäästöä syntyy useasta eri energiamuodosta, toteutuva energiansäästö voi olla yhdistelmä todennettavia ja muulla tavalla arvioitavia säästöjä.

Tuen maksaminen ja hyväksyttävät kustannukset

Hyväksyttäviin kustannuksiin voidaan sisällyttää investoinnin seurannasta aiheutuvat kustannukset enintään vuoden ajalta investoinnin käyttöönotosta. ESCO-palvelussa on olennainen osa investoinnin säästövaikutuksen seuranta, josta työmääränä suurin osa muodostuu nimenomaan ensimmäisen vuoden aikana. Muilta osin menoina voidaan hyväksyä enintään hankinnan ostohintaa vastaavat kustannukset eli samat kustannukset kuin tavanomaisissakin energiatehokkuushankkeissa (menoiksi ei hyväksytä hallinto-, rahoitus-, vakuutus-, korjaus- tai huoltokustannuksia taikka muita vastaavia kustannuksia).

Kun loppuasiakas vastaa investoinnin rahoituksesta sen toteutuksen ajan, voidaan tuki maksaa normaalin menettelyn mukaisesti maksatushakemuksessa esitettyjen toteutuneiden kustannusten perusteella.

Investoinnin voi rahoittaa myös ESCO-yritys tai kolmas osapuoli, jolloin loppuasiakkaalla on sopimus tuen kohteena olevaa investointia koskevasta ESCO-palvelusta ja erillinen sopimus investoinnin rahoituksesta, mikäli rahoitus ei sisälly em. ESCO-palvelusopimukseen. Tuki voidaan maksaa täysimääräisenä tuen hakijalle (jonka on oltava loppuasiakas) ESCO-palvelu- ja/tai rahoitussopimuksen perusteella, jotka energiatuen kannalta rinnastetaan leasing-sopimukseen tai osamaksukauppaan. Tuki maksetaan yhdessä erässä, kun hanke on täysin valmis. Mikäli investoinnin seurannasta aiheutuvat kustannukset enintään vuoden ajalta on sisällytetty tukikelpoisiin kustannuksiin, maksetaan tuki yhdessä erässä kun kyseinen seurantajakso on päättynyt.